

Išlaisvinkime Vilniaus šilumos ūkį!

Centralizuotas Vilniaus šilumos ūkis privalo būti visiškai kontroliuojamas savivaldybės, o VŠT esminis tikslas privalo būti ne pelno siekimas.

Kur dingsta vilniečių pinigai?

Vilniaus biudžete pinigų pakanka, tačiau šios lėšos švaistomos neskaidriai ir neefektyviai. Kur jos nukeliauja?

KELKIS, VILNIAU!

Vilniaus miesto savivaldybės mero ir tarybos rinkimų informacinis leidinys

NACIONALINIS SUSIVIENIJIMAS

17

Sąrašo numeris

Almantas Stankūnas

Dr. Vytautas Sinica

Aleksandras Nemunaitis

Vilnius atsidūrė vizijų kryžkelėje. Vieną viziją įkūnija dabartinė valdžia ir ją geriausiai įgarsino pats meras. „Mūsų iššūkis yra titaniškas – miestą dekonstruoti“, – baigdamas kadenciją pasakė jis*. Dekonstruoti miestą. Paprasta kalba tai reiškia sugriauti esamą ir pastatyti iš naujo. Neįmanoma tiksliau apibūdinti to, kas vyksta.

Būtent tokia yra kryptis, vedanti Vilniaus valdžią pastarąjį dešimtmetį. Šiam miesto perkūrimui pritaria visos miestą valdančios partijos – LP, TS-LKD, DP, LLRA-KŠS. To nė kiek nekritikuoja kitų didžiųjų partijų kandidatai. Vieninga tyla – nuo liberalų iki skvernelininkų.

Nacionalinis susivienijimas siūlo principinę alternatyvą. Jos esmė: IŠSAUGOTI VILNIŲ. Vilnius yra nuostabus, žalias, vaizdingas, erdvus, turtingos istorijos miestas. **Vilnių reikia ne griauti ir perkurti, o puoselėti, efektyvinti jo valdymą,** protingai ir skaidriai vilniečių poreikiams naudojant

gausias miesto lėšas. Miestas dešimtmečiais nesulaukė tokio valdymo, o pastaraisiais metais apskritai tapo eksperimentų ir žaidimų aikšte.

Galbūt geriausiai norą perkurti Vilnių atskleidžia Vilniaus stiklainių politika. **Senamiesčio apsaugos zonoje nuolatos tvirtinami vis nauji su senamiesčio architektūra visiškai nederantys plieno ir stiklo fasadai, pabrėžtinai asimetriškų formų pastatai.** Sena tyčia negriaunama, bet ir nesaugoma. Net tariosios rekonstrukcijos vykdomos tenkinant architektų saviraiškos poreikius, o ne atkuriant „rekonstruojamų“ pastatų išvaizdą. UNESCO pasaulio paveldu pripažintas senamiestis nusėtas „stiklainiais“. Meras pasakė tiesiai: paveldas yra ne tai, ką paveldime, o tai, ką paliksime.

Tai lydi viešąsias erdves nukloję mūsų provincialumą rodantys angliški užrašai (ar rasite tiek angliškų užrašų Paryžiuje, Romoje, Madride ar bent Varšuvoje, Prahoje?), mero simbolinės

Tęsinys 2 psl.

Vilnius: Europos G taškas ar Lietuvos sostinė?

6 p.

Gatvių siaurinimas – žmonių priešinimas

Būtina skubiai stabdyti gatvių siaurinimą, gerinti viešojo transporto paslaugas ir infrastruktūrą visame mieste.

7 p.

Prioritetas – švietimas!

Švietimas privalo būti pagrindinis Vilniaus savivaldos prioritetas. Vilnius yra nuolat augantis miestas, jame jau seniai daugėja moksleivių, o savivaldybė vėluoja j tai reaguoti.

7 p.

Nacionalinio susivienijimo kandidatai į Viniaus miesto savivaldybės tarybą

1 Dr. Vytautas Sinica, politologas, leidėjas, daugybės straipsnių ir laidų politinėmis temomis autorius

2 Almantas Stankūnas, energetikos, susisieki-
mo ir statybų sek-
torių įmonių konsul-
tantas. *Kurujamos
sritys:* susisieki-
mas, energetika, miesto
plėtra

3 Aleksandras Nemunaitis, įmonės vadovas, visuomeninin-
kas, laidų vedėjas. *Kurujamos sritys:* biudžetas, finansai, skaidrumas, ben-
druomenės

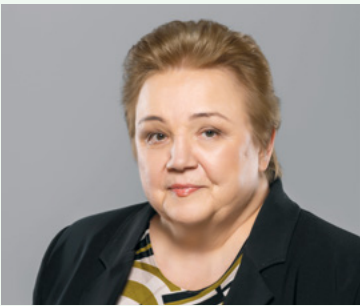
4 Gaudentas Aukštikalnis, režisierius, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro muziejininkas, 2022 metų veikliau-
sias Lietuvos senjoras. *Kurujamos sritys:* kultūra, istorinė at-
mintis

5 Robertas Ramanauskas, istorijos mokyto-
jas, buvęs Lietuvos istorijos mokytojų asociacijos tary-
bos pirmininkas. *Kurujamos sritys:* švietimas, istorinė at-
mintis

6 Janina Gadliauskienė, aplinkosaugininkė

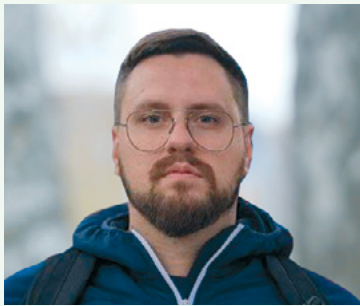
7 Prof. Laima Kalėdienė, kalbininkė

8 Erikas Černauskas, istorijos mokytojas

9 Alina Laučienė, anglų kalbos mokytoja

10 Eivinas Streikus, istorijos mokytojas

Nr. 11 Gintaras Samsonas, kompozitorius
Nr. 12 Vilma Ražauskienė, sociologė
Nr. 13 Julius Neviera, verslo planavimo vadovas
Nr. 14 Prof. Kęstutis Jarašiūnas, fizikas
Nr. 15 Dr. Darius Alekna, filologas
Nr. 16 Andrius Pauga, diplomatas
Nr. 17 Arūnas Šlaustas, kompozitorius
Nr. 18 Dr. Daiva Jakubonienė, gydytoja

Nr. 19 Tomas Matulevičius, politologas, karys savanoris
Nr. 20 Antanas Lėckas, žurnalistas
Nr. 21 Dr. Laisvūnas Šopauskas, filosofas
Nr. 22 Liudgarda Čepienė, lietuvių kalbos mokytoja
Nr. 23 Julija Sinicienė, pedagogė metodininkė
Nr. 24 Eglė Lesniauskienė, IT specialistė
Nr. 25 Vladas Ulinskas, banko analitikas
Nr. 26 Miglius Laurinavičius, prekybos darbuotojas

Nr. 27 Darius Ryliškis, viešųjų ryšių specialistas
Nr. 28 Vytautas Budnikas, teisininkas
Nr. 29 Valentinas Šapalas, švietimo specialistas
Nr. 30 Dr. Kęstutis Dubnikas, filosofas
Nr. 31 Valdas Daraškevičius, leidybos specialistas
Nr. 32 Dr. Eugenijus Stumbrys, gamtos mokslų daktaras
Nr. 33 Rokas Žilinskas, IT verslo analitikas

Tęsinys, pradžia 1 psl.

kitakalbės gatvių lentelės ir nepakartojamas užsispy-
ręs nenoras sostinėje įamžinti Lietuvos laisvės kovas.
Nors net Seimas įpareigojo **statyti Vyti Lukiškių
aikštėje, savivaldybė tai visais būdais vilkina**. Tuo
pačiu metu naikinami jau esami laisvės kovotojų atmi-
nimo ženklai. **Miesto valdžia gėdijasi Lietuvos ir Vil-
niaus istorijos**.

Ir ne tik. **Miesto kvartalai ir kiemai paskelbti
esą neįvairūs ir sovietiniai, neteikiantys privatu-
mo**. Meras pasiūlė programą MIESTAS+. Ja esą sovietini-
ai kvartalai iš neįvairių padaromi įvairūs: **aptvertais
tvoromis, neįvairinamais kiemais ir mažomis er-
dvėmis**. Skirtumas ypač akivaizdus Pilaitėje, lyginant
1990-aisiais ir 2010-aisiais statytas rajono dalis. Erdvė
ir žalią Vilnių norima pakeisti tankiai apstatytu, padaly-
tu tvoromis, neturinčiu švietimo ir kitų būtinų paslau-
gų arti namų. **Tinklinė vielos vora – naujas jaukumo
matas**.

**Geros būklės miesto gatvės griauamos ir tie-
siamos naujai, nežiūrint miestiečių patogumo**. Tai
praminta „humanizavimu“ (sužmoginimu) ir kartoja-
ma, kad taip derinami eismo dalyvių interesai. Iš tiesų,
priešingai, nesistengiama nieko suderinti. **Tikrasis de-
rinimas būtų pastangos gerinti pėsčiųjų ir viešojo
transporto sąlygas kuo mažiau kenkiant vairuoto-**

jams. Dabar, priešingai, sąmoningai kenkiama vairuo-
tojams, neretai ir pėstiesiems bei viešajam transportui,
o laimi tik sezoninis transportas – dviračiai ar paspir-
tukai.

**Miesto žaliosios erdvės, ypač brandūs medžiai,
gausiai kertami ir aukojami dėl statybų plėtros**,
net kai nėra būtinybės. Kartu meras skelbia lozungus
apie Vilniaus „žaliąją bangą“, sodinami nauji neprigy-
jantis sodinukai. Vien 2022 metais tą patyrė daugelis
miesto rajonų. Brandūs ir vietos gyventojams brangūs
medžiai, tapę poilsio vieta, iškertami arba „uždusinami“
trinkelėmis statant daugiabučius, tiesiant gatves, pla-
nuojant mokymo įstaigas. Kartais po kovos bendruo-
menėms pavyksta išsaugoti medžius. Tai tik įrodo, kad
norint projektus galima įvykdyti išsaugant medžius. Ta-
čiau nenorima. **Vilnius niekaip nekovojo su vyriausybės
užmoju drastiškai mažinti želdynų normas**. Tai atitiko
Vilniaus valdžios tikslą: naikinti esamas natūralias
žaliasias erdves ir keisti naujais – tvarkingais ir „teisingais“,
nors neprigyjančiais – sodinukais. **„Žalioji
banga“ – šiurkštus bandymas nuslėpti Vilniaus
želdynų naikinimą**.

Visa tai ir daug kitų detalių verčia konstatuoti: Vil-
nius naikinamas, siekiant perkurti jį iš naujo. Tačiau
**Vilnius nusipelnė būti išsaugotas. Iš vilniečių per
ilgai tyčiojamosi, mėginant juos perauklėti ir dar
įtikinti, kad tai jų pačių interesas**. Viso to fone

patys vilniečiai ir jų interesai tiesiog apleisti. Miesto
valdžia nesivargina iš tiesų įtraukti į sprendimus ben-
druomenių, nesirūpina išlaidų skaidrumu, negina namų
bendrijų nuo namų administratorių savivalės, neskuba
pabaigti esminių projektų, iš esmės atpiginti šildymo.
Tai palikta saviškai.

Tai negali tęstis. Vilnius nuostabus, bet naikinamas.
Todėl sakome: **Kelkis, Vilniau! Kviečiame vilniečius
atgauti savigarbą, perimti vadžias ir būti tikrai-
siais miesto šeiminingais. Miesto, kuris yra ir turi
būti suvokiamas kaip unikali Lietuvos sostinė**, o
ne eilinis madų besivaikantis didmiestis. Tik taip gali-
me pasiekti, kad Vilnius būtų saugomas ir puoselėja-
mas, kad Vilniaus valdžia rūpintųsi miesto gyventojais
ir pačiu miestu.

Vilniui seniai netrūksta skambių vizijų ir lozungų.
**Vilniui trūksta sąžiningų, racionalių ir kompeten-
tingų sprendimų iš žmonių, kuriems jis būtų savas
ir iš tiesų rūpėtų**. Visame pasaulyje tokios savivaldos
sulaukia tik valdžiai reiklūs piliečiai. Tad gana miegoti.
**Kelkims, kad išsaugotume Vilnių ir padarytume
jį vertą mūsų vaikų ir anūkų**.

* <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1818997/simasius-apie-kritika-del-zmonos-laimimu-konkursu-erzinancius-troleibusus-ir-tai-ko-padaryti-jau-nespes>

Almantas Stankūnas. Išlaisvinkime Vilniaus šilumos ūkį!

Almantas Stankūnas (Olgos Posaškovos ir Martyno Ambrazo nuotrauka)

Nors Vilnius turėjo bene moderniausią centralizuoto šilumos tiekimo sistemą, tačiau metai iš metų vilniečių kišenes tuštino įvykdyti rubikoniniai šilumos ūkio nuomos, vadinamųjų privačių nepriklausomų šilumos

gamintojų eksperimentai, savivaldybės valdomos įmonės neįvykdytos investicijos į biokurą deginančias jėgaines.

Svarbiausio šilumos ūkio projekto – Vilniaus koogenacinės jėgainės (VKJ) – įgyvendinimas buvo pradėtas daugiau negu prieš šešerius metus, tačiau šios jėgainės biokuro blokas vilniečiams šilumos netiekia iki šiol.

Dėl to kalčiausia projektą netinkamai valdžiusi „Ignitis“ įmonė. Tačiau didelė kaltės dalis tenka ir Vilniaus savivaldybei. Žinodami projekto svarbą miestui, Vilnių valdę politikai privalėjo aktyviai domėtis projekto įgyvendinimo eiga ir teikti profesionalius įvertinimus dėl projekto įgyvendinimo trūkumų, imtis visų priemonių klaidoms taisyti.

Neleistinai užtrukus šio projekto pabaigimui, prėjusio šildymo sezono šilumos kainą Vilniui diktavo taip vadinami nepriklausomi šilumos gamintojai ir šilumos kaina buvo dvigubai didesnė negu, tarkime, Utenoje, kuri, priešingai negu Vilnius, nepatyrė nei šilumos ūkio nuomos, nei privačių šilumos gamintojų neįsileido.

Šiuo metu šilumos kainą padeda stabilizuoti sąlyginai nebrangus, bet taršesnis negu dujos ar biokuras, mazutas. Kainą galima būtų papildomai mažinti, jeigu Vilnių valdantys politikai proaktyviai rūpintųsi biokuro kainos sumažinimu, derėdamiesi tiek su centrine šalies valdžia, tiek su daugiausia biokuro galinčia patiekti Valstybinių miškų urėdija.

Tačiau net ir esant neaukštai kainai daugelis vilniečių mokės solidžias sumas už šilumą, nes dauguma daugiabučių ne tik nerenovuoti, bet juose neįvykdytas net šilumos mazgų modernizavimas ir šilumos skirstymo sistemų subalansavimas, galintis taupyti 15–20 procentų šilumos. Tai irgi Vilnių valdžiusių politikų aplaidumo ir šilumos ūkio nuomos privataus kapitalo įmonei pasekmė.

Tie patys politikai nepamiršo atimti iš šilumos vartotojų papildomo Vilniaus šilumos tinklų (VŠT) uždirbto pelno. 2021 m. pavasarį jie išmokėjo pagrindiniam įmonės akcininkui Vilniaus savivaldybei 5 mln. eurų dividendų ir jau metų gale įmonė atsidadė ties nemo-kumo riba.

Tie patys politikai vis dar planuoja eksperimentuoti su šilumos ūkiu vykdydami privataus kapitalo pritraukimą į VŠT, panašiai kaip Lietuvos valdantieji jau eksperimentavo su elektros sektoriumi, kai įvykdė dalinį įmonės „Ignitis“ privatizavimą.

Centralizuotas Vilniaus šilumos ūkis privalo būti visiškai kontroliuojamas savivaldybės, o VŠT esminis tikslas turi būti ne pelno siekimas, bet kuo mažesnės vilniečių šilumos sąnaudos tiek mažinant šilumos kainas, tiek proaktyviai prisidedant prie šilumos taupymo priemonių diegimo daugiabučiuose namuose.

Aleksandras Nemunaitis. Kur dingsta vilniečių pinigai?

Aleksandras Nemunaitis (Olgos Posaškovos ir Martyno Ambrazo nuotrauka)

Dabartinis meras po aštuonerių metų pagaliau užleis savo postą. Išeidamas jis palieka galybę neatsakytų klausimų. Nuo 2015 metų, kai Remigijus Šimašius pradėjo vadovauti miestui, miesto biudžetas praktiškai patrigubėjo daugiausia dėl pakeisto mokesčių perskirstymo. 2023 metais jis sudarys 1,116 mlrd. eurų. Tačiau nepaisant gausių lėšų nė vienas didesnis projektas per tuos aštuonerius dabartinės valdžios metus nebuvo įgyvendintas:

- **Lazdynų baseinas** – projekto kaina nuo pradinių 22 mln. eurų išaugo iki 35 mln. Tikimasi baseiną atverti prieš pat rinkimus, tačiau pradžioje jis veiks be SPA ir pirčių zonų, jas planuojama užbaigti per 2–3 metus nuo baseino atidarymo;
- **Profsąjungų rūmai** – taip skubėta juos nugriauti, kad net už griovimo darbus, atmetus pigesnius pasiūlymus, permokėta pusė milijono eurų;
- **Liepkalnio–Žirnių–Minsko sankryža** – užbaigta tikrai svarbi miesto infrastruktūros arterija, tačiau

tai padaryta paleidžiant viešųjų pirkimų procedūras, dėl ko savivaldybei skirta pusės milijono eurų bauda (taigi ir iššvaistyta dar 0,5 mln. eurų);

- **Nacionalinis stadionas** – jei bus pastatytas, kainuos beveik 4 kartus daugiau nei Kaune, nes sugalvota, kad reikia ne tik stadiono, bet padaryti daigafunkcij centrą su aštuoniais statiniais vietoje vieno. Ši idėja gimė siekiant ES finansavimo, tačiau jo negavus vis tiek likta prie visiškai iracionalaus projekto. Įvairių socialinių paslaugų erdvių tikrai reikia, bet jos turi būti išskaidytos visame mieste. Gi numatytoje stadiono vietoje jau dabar kankina spūstys ir studijos rodo, kad jos dar išaugtų ten įrengus stadioną, ką kalbėti apie kitas veiklas. Vykdamas nuo pradžių neracionalų projektą planuojama iššvaistyti per 150 mln. eurų;
- **Gatvių „humanizavimas“** – brangiai siauriamos geros būklės gatvių važiuojamosios dalys. Dėl šio siaurimo dažnai nebeįmanoma praleisti pagalbos tarnybų automobilių, neprasilenkia viešasis transportas. Tačiau jis buvo ne tik žalingas bet ir iššvaistytos milžiniškos Vilniaus biudžeto lėšos. Keli rekonstrukcijų pavyzdžiai: Didlaukio gatvės (270 tūkst. eurų), „Minsko“ žiedo (530 tūkst. eurų), Algirdo gatvės (2,6 mln. eurų).
- **„Jeep“ arenos pirkimas** – užsimojus įsigyti areną Vilniaus krepšinio klubui, už ją sumokėta maždaug 1 mln. eurų brangiau negu jos rinkos vertė.
- **Mero patalpų remontas** – savivaldybės pastato aukšto su mero kabinetu remontas kainavo 300 tūkstančių eurų ir, ekspertų vertinimu, atliktas permokant už darbus ir medžiagas kelis kartus.
- **Vilniaus kalėdinė eglutė** – konkursas organizuotas vienam tiekėjui, smarkiai permokant už pernai pagamintas ir jau naudotas dekoracijas. Tai, kas pernai kainavo 90 tūkst. eurų, 2022-aisiais kainavo 231 tūkst. eurų. Projektu pagrįstai susidomėjo FNTT.
- **„Kuriu Vilnių“** – konkursas, po kurio mieste už vilniečių lėšas atsirado abejotino grožio, bet neabejoti-

nai brangios keistenybės: „Žaliojo tilto skulptūros“ – už 19 500 eurų, „Vilkas keičia kailį“ – už 42 360 eurų, suoliukai Šeškinėje – už 20 500 eurų.

Kartais švaistymo esmė – ne išleista suma, o pirkimo aplinkybės. Štai 2020 metais, pandemijos pradžioje, tuometinis miesto administracijos direktorius Povilas Poderskis „nusipirko“ iš niekam nežinomos mažosios bendrijos plaučių ventiliavimo aparatų už apvalią sumą, visą ją pervedė avansu. Įmonė iki tol nebuvo prekiauvusi jokiais medicinos prietaisais. Pinigai dingę, aparatai nepristatyti, FNTT 2020 m. pradėjo tyrimą. Nekompetencija tai ar korupcija?

Vilniaus mero pasiekimus švaistant miesto biudžeto – taigi visų vilniečių – pinigus galima vardyti be pabaigos. Žiniasklaidoje nemažai pranešimų apie kitų merų galimus korupcinius ryšius, bet apie Vilnių taip apibendrinti nedrįstama. Be reikalo. Po STT pareikštų įtarimų pernai nuo pareigų buvo nušalinti net septyni Vilniaus miesto savivaldybės administracijos skyrių vadovai! Pagal įtariamų mastą, tai galimas korupcijos lizdas. Meras tokias skandalingas žinias sutiko pareikšdamas, kad džiaugiasi, jog įtariamieji – ne jo komandos žmonės. Vadovaujant miestui beveik aštuonerius metus labai keista teigti, kad nesi atsakingas už skyrių vadovus. Viskas, kas vyksta savivaldybės administracijoje, yra ir mero atsakomybė.

Plačiai paplitęs mitas, kad liberalios partijos yra jaunų, kompetentingų ir racionalius sprendimus priimančių politikų partijos. Vilnius yra geriausias įrodymas, kad yra priešingai. Nuolatinį švaistymą Vilniuje galima paaikškinti tik nekompetencija arba korupcija. Bet kuriuo atveju, tai pražūtinga miestui.

Dabartinę Vilniaus valdžią privalo pakeisti žmonės, neturintys jokių korupcijos skandalų ir švaistymo istorijos, tačiau turintys profesionalų politikos išmanymą ir efektyvaus vadovavimo patirtį. Miesto lėšos turi būti skirstomos tik pagrįstiems projektams, kuriems atlikta kaštų ir naudos analizė ir kurie atitinka realius miesto poreikius ir prioritetus ir sąžiningai investuotų į pokyčius visame mieste. Tai visų pirma švietimo įstaigų tinklo ir būtiniosios infrastruktūros kūrimas tose miesto dalyse, kur jų labiausiai trūksta.

Vytautas Sinica. Sunku būti labiau vilniečiu už mane

Vytautas Sinica (Roko Kaušinio nuotrauka)

Vytautai, trumpai prisistatykite jūsų dar nežinantiems.

Esu politologas, nuo praėjusių metų – mokslų daktaras. Vilnietis nuo gimimo. Dešimtmetį dedu pastangas paveikti valstybės gyvenimą visuomenine veikla – rašau straipsnius, rengiu konferencijas, diskusijas, kartais pilietines akcijas, vadovauju pelno nesiekiančiai politinių knygų leidyklai. Dešimtmetį tyrinėju vidaus ir užsienio politiką, apie ją dėščiau Vilniaus ir Vytauto Didžiojo universitetuose. Laisvalaikiu mėgstu knygas, krepšinį, pasivaikščiojimus mieste ar gamtoje. 2020 metais susituokėme su dabar jau žmona Eimante, su kuria draugavome nuo studijų laikų.

Kodėl nusprendėte dalyvauti Vilniaus mero rinkimuose?

Mero rinkimuose dalyvauju, nes ir kaip vilnietis, ir kaip politologas matau žalingą miesto valdžios veikimą ir nematau jam jokių principinių alternatyvų. Ligšiolinė miesto valdžia dėl ideologijos, siaurų interesų, o kartais ir dėl banalaus neūkiškumo vykdo reformas, kurios subjauros miesto veidą ir pablogins kasdienį gyvenimą vilniečiams. Per dešimtmetį tragiškai vėluota užbaigti visus didžiausius projektus, daugelio išvis nesulaukėme. Daugybė gatvių netvarkytos ar net neasfaltuotos, vietoje to milijonai taškomi siaurinant puikias centro gatves. Visur mieste kertami brandūs medžiai, bet skelbiama apie „žaliąją bangą“ ir sodinami neprigyjantys augalai. Raginama naudotis viešuoju transportu, bet vairuotojų sąlygos iš tiesų tokios blogos, jog gruodį vilniečiai turėjo išgyventi jų streiką. Miesto plėtra vyksta visiškai chaotiškai, pagal vystytojų interesus. Leidimai daugiabučiams statyti dalijami nė nebandant užtikrinti, kad būsiami gyventojai turėtų parkavimo vietas, švietimo, sveikatos priežiūros, kultūros ir socialines įstaigas, žaliąsias erdves poilsiui. Daugiabučiai pelninga, o kitkas ignoruojama. Apibendrinant, Šimašiaus Vilniaus valdymas yra kažkas tarp chaoso ir eksperimento. Kolicijos partneriai – TS-LKD, darbiečiai ir lenkai – yra visapusiškai bendrininkai. Tariamieji oponentai, tokie kaip

S. Skvernelio partijos kandidatas L. Savickas, šių problemų nekelia, teigia, kad judama gera kryptimi, bet nepakankamai. Dalyvauti būtina vien tam, kad vilniečiai išgirstų ir turėtų galimybę pasirinkti tikro rūpesčio mūsų sostinėje alternatyvą.

Ar išrinktas Vilniaus meru nemestumėte šių pareigų dėl Seimo ir ar esate pasirengęs spręsti savivaldos klausimus?

Esu visiškai tikras, kad jei tapčiau Vilniaus meru, Seimo rinkimuose nedalyvaučiau. Ne pirmus metus viešai rašau apie Vilniaus problemas, tą patį vairuotojų streiką prognozavau ir tenkinti jų reikalavimus raginau dar pernai rudenį. Kai rūpi miestas, netrunka parūpti ir jo kasdienio gyvenimo klausimai, o politinis išsilavinimas leidžia ir net įpareigoja gilintis ir rasti sprendimus. Pagaliau Vilnius – ne vien šaligatvių būklė ir šildymo kainos. Šiems ūkiniams klausimams efektyviai spręsti dažniausiai gana skaidrumo ir įsiklausymo į specialistus. Tačiau Vilnius yra ir Lietuvos sostinė, turinti Lietuvai ir pasauliui rodyti šalies istoriją, UNESCO paveldą, atskleisti lietuviškumą, spinduliuoti nacionalinę savigarbą. Viso to apskritai nėra dabartinėje miesto vizijoje, nėra net tokių žodžių politikų žodyne. Esu vienintelis kandidatas, galintis kompetentingai spręsti ne tik ūkinius klausimus, bet ir suvokti Vilnių kaip sostinę, valstybės veidą.

Ateiname ne iš verslo sektoriaus, gal tai trūkumas?

Verslo požiūris politikoje ne visada geriausias. Vilniuje jau nemenka problema tapo paslaugų tiekėjų pelno siekimas. Šilumos tinklai išmoka savivaldybei kaip akcininkei milijonus dividendų. Tikrasis vilniečių interesas yra tas, kad miestas tiektų viešąsias paslaugas mažiausia įmanoma kaina, t. y. pelno nesiekdamas. Būtent tokios veiklos patirties turiu daug, nes jau septynerius metus vadovauju pelno nesiekiančiai leidyklai, beveik dešimtmetį – nevyriausybinei organizacijai. Bet kas išmanantis žino, kad tokia veikla paprastai tiek neišgyvena. Nesu biurokratas. Žinau, kaip minimizuoti kaštus, kaip veikia

komanda, kokiais principais turi būti organizuojamas darbas, kad kolektyve būtų sveika pasitikėjimo, bendro tikslo, dalijimosi informacija ir iniciatyvumo atmosfera. Esu tikras, kad pritaikyčiau šią patirtį ir savivaldoje.

Greta to mano profesija – suprasti ir kitiems paaiškinti politiką, valdžių sąrangą, sprendimus, tos pačios savivaldos veikimą. Vilniaus universitete dėščiau politinę filosofiją, o Vytauto Didžiojo universitete – užsienio politiką ir Lietuvos politinę sistemą. Žinau, kaip ji veikia, o filosofija visada padeda pažvelgti anapus detalių ir matyti principus, dėsnius, platesnį vaizdą. Manau, kad tokio plataus sisteminio matymo labai trūksta dabartiniame chaotiškame Vilniaus valdyme.

Kokia komanda remsitės?

Nacionalinio susivienijimo komanda Vilniuje surinkta būtent siekiant kuo platesnio įvairių sričių atspindėjimo. Rinkome žmones, kurie išmanytų skirtingas problemas ir sprendimus. Antrasis mūsų sąrašas yra energetikos ekspertas, verslo konsultantas Almantas Stankūnas, puikiai išmanantis elektros ir šilumos sritis. Trečiasis – įmonės vadovas Aleksandras Nemunaitis, jis gilinasi į Vilniaus finansus, lėšų panaudojimo skaidrumą, efektyvumą ir prioritetus. Toliau sąrašas – kultūros atstovas režisierius Gaudentas Aukštikalnis. Taip pat – buvęs Lietuvos istorijos mokytojų asociacijos prezidentas Robertas Ramanauskas. Toliau rikiuojasi aplinkosaugininkė Janina Gadliauskienė, kalbininkė prof. Laima Kalėdienė, dar du skirtingų dalykų mokytojai Eriks Černauskas ir Alina Laučienė. Tvirtiname, kad švietimas yra pirmas ir svarbiausias prioritetas, kad privalome skirti visas galimas lėšas mokyklų ir darželių statyboms, o savivaldybės svertus – pagarbai mokytojams atkurti ir jų sąlygų gerinimui. Mokytojų gausa sąrašas atspindi šį prioritetą.

Sakote, kad Vilnius jums rūpi kaip vilniečiui ir kaip politologui. Pastaruoju metu daug kritikuota, kad dabartinis meras iš Tauragės. Pats esate vilnietis.

Sunku būti labiau vilniečiu nei aš. Gimiau Vilniuje, Karoliniškėse, augau Pilaitėje, gyvenu Naujamiestyje. Nors

Namuose su žmona Eimante (Joanos Buividaitės nuotrauka)

tėvai 1960-aisiais atsikraustė į Vilnių iš Molėtų rajono, tačiau seneliai ir proseneliai iš tėčio pusės Vilniuje gyveno dar nuo XIX amžiaus, prosenelis dirbo Šv. Rapolo bažnyčioje. Į provinciją šeima pasitraukė tik per Pirmąjį pasaulinį karą. Nežinau, ar tai susiję su šaknimis, bet Vilniuje jaučiuosi namie, alsuoju jo istorija, jo fasadais, stogais ir panoramomis. Draugams ir svečiams primenu Vilniaus gatvėse pakelti akis į grožį aplinkui. Manau, kad tas Vilniaus įsimylėjimas teikia daugiau motyvacijos rūpintis miestu.

Tikriausiai iš čia ir mano priešiškus „stiklainių“ statyboms senamiesčio apsaugos zonoje. Kai matau Žygimantų, Basanavičiaus ar net Vilniaus gatvėje dygstant beveidžius stiklo ir plieno pastatus, negaliu negalvoti, koks estetiškai ir istoriškai apvogtas ir iki šiol apvaginėjamas yra Vilnius. Po karo sugriovimų valstybės į Vakarus nuo Lietuvos, pradedant Lenkija, atstatė savo sostinių istorinį veidą, o Vilnių sovietų okupacinė valdžia dar labiau griovė ir diegė čia sovietinę viziją. Ir dabartiniai architektai dažnai žiūri į Vilnių kaip į aikštelę, kurioje gali realizuoti savo kūrybines ambicijas. Manau, kad senamiestyje privalome siekti atkurti istorinę architektūrą, o augančiame mieste yra gausybė kitų erdvių reikštis kūrybiškumui.

Ar egzistuoja tikri ir netikri vilniečiai?

Visi, gyvenantys Vilniuje, yra visiškai lygiaverčiai vilniečiai ta prasme, kad negali būti skirtingo rūpesčio ir paslaugų skirtingose miesto zonose. Balsių ar Kalnėnų gyventojai moka mokesčius miestui tiek pat, kiek ir Žvėryno. Nesuvokiama, kai atokesnių rajonų gyventojams savivaldybė siūlo būtiniais dalykais, pavyzdžiui, šaligatviams, „mestis per pusę“.

Naujoje R. Šimašiaus knygoje galima perskaityti, kad atvykėliai į Vilnių yra labiau vilniečiai už vietinius, mat dažno gimusio ir augusio Vilniaus miegamuosiuose rajonuose mąstymas provincialus. Manau, čia visu gražumu reiškiasi jo mąstymas, kad „reikia dekonstruoti Vilnių“. Kodėl? Nes taip kalbėti gali tik manydamas, kad Vilnius turi būti kažkas kita nei yra dabar, kad tau apreiškta ir tu kitiems paaiškinsi, kas yra tikrasis miestas, tikrasis Vilnius. Ir elitizmas, nes neva tikrasis Vilnius – tik centre. Kitaip atvykėlis vietiniams nepradės aiškinti, kad jie nežino, kas yra Vilnius. Man toks mero mąstymas, taip pat jo tarptautinių madų, svetimybų vaikymasis, yra pats didžiausias provincialumas, baimė Vilniui būti savimi ir tuo didžiuotis. Tik būdamas savimi, unikalus, esi įdomus pasauliui. Vakarų sostinės tai supranta.

Jūsų dažniausiai nėra reitinguose ir kritikuojama, kad balsas už jus, tegu ir gerą politiką, bus išmestas balsas. Ką į tai atsakytumėte?

Balsas už mane ir Nacionalinį susivienijimą ypač tarybos rinkimuose tikrai nebus išmestas. Jau 2020 metų Seimo rinkimuose, kai buvome tik įsisteigę, Vilniuje rinkome apie 4 procentus balsų. Būtent tiek reikia, kad partija patektų į miesto tarybą ir ten turėtų, tikėtina, tris mandatus. Manau, kad tai visiškai realus tikslas. Turime dirbti ir yra visos sąlygos pasiekti, kad palaikymas būtų dar didesnis. Apklausos dažniausiai mus nutyli, bet buvome įtraukti į gruodį Vilniuje atliktą apklausą ir ji rodo, kad jau dabar mūsų populiarumas tarp balsuoti apsisprendusių vilniečių siekia apie 4 procentus – būtent tiek, kiek reikia norint patekti į savivaldybės tarybą. Sostinėje Nacionalinis susivienijimas yra gana populiari partija, populiari visų pirma tarp viduriniojo sluoksnio, inteligentų, kultūros ir švietimo darbuotojų. Rinkimų kampanija dar tik prasideda – jos metu save pristatysime gerokai daugiau vilniečių, tad ir palaikančių bus gerokai daugiau. Apibendrinant – surinkti daugiau nei 4 procentus ir turėti frakciją Vilniaus miesto taryboje mes tiesiog privalome.

PRISIDĖKITE PRIE PERGALĖS!

KAIP PAREMTI NACIONALINIO SUSIVIENIJIMO RINKIMŲ KAMPANIJĄ?

PARAMOS GAVĖJAS: Nacionalinis susivienijimas

SĄSKAITOS NUMERIS: LT12 4010 0510 0562 7441

Mokėjimo paskirtis: žodis „auka“ ir Jūsų asmens kodas (būtinai pervedant daugiau nei 50 eurų). Norint skirti daugiau nei 50 eurų auką, reikia būti deklaravus savo pajamas už 2021 metus.

Jeigu auka yra 50 eurų arba mažiau, deklaracijų ir asmens kodo nereikia.

Aukoti galima kelis kartus, kol bendra aukų suma neviršija 10 proc. aukotojo deklaruotų metinių pajamų ir vienai partijai neskyrėte daugiau nei 15 980 eurų.

Vytautas Sinica. Vilnius: Europos G taškas ar Lietuvos sostinė?

Vilnius – Lietuvos sostinė. Tauta net įrašė tai Konstitucijoje. Vilnius – daug kam svajonių miestas su geriausiomis karjeros galimybėmis, didžiausiomis pajamomis ir paslaugų gausa. Gyventi į Vilnių kasmet tūkstančiais plūsta jaunimas iš visos Lietuvos, tik per pandemiją atsirado daugiau išvykstančiųjų. Išvykstantys nesumažino atvykėlių skaičiaus. Vilnius traukia į save visą Lietuvą. Žmonės nori gyventi Vilniuje ir jame nebetelpa. Ekonomiškai Vilnius sėkmingas.

Tačiau Vilniaus valdžia nenori, kad žmonės jame gyventų. Kartais tai parodoma labai tiesmukai, pavyzdžiui, savivaldybei drastiškai sumažinus statybų leidimų skaičių ir taip į naujas aukštumas užkeliant būsto ir nuomos kainas mieste. Bet dažniausiai nenoras, kad žmonės gyventų mieste, rodomas daug subtiliau: darant tą gyvenimą kuo nepatogesnį.

Pastarųjų metų sostinės mero iniciatyvos daro viską, kad vilniečiai nebūtų patenkinti. Mieste siauriamos gatvės, apsunkinamas eismas, brangiausias Lietuvoje šildymas (kone vieninteliai Lietuvoje neperėjome prie biokuro), sąmoningai nepjaunama žolė, milžiniškos eilės patekti į mokymo įstaigas ir rytiniai kamščiai, daugiabučiai statomi neužtikrinant jokios infrastruktūros naujesiems gyventojams.

Viešumoje nuskambėjo net siūlymai apmokestinti ligšiolinį parkavimą namų kiemuose. Nesunku įžvelgti tendenciją, jog sunkinant susisiekimą kuriama gili atskirtis pačiame mieste.

Meras skelbia, kad visa tai – dėl „humaniškesnio“ ir žalesnio gyvenimo mieste. Tačiau patys gyventojai tuo nelabai tiki. Kaip patikėsi kalbomis apie siekį populiarinti viešąjį transportą, kai tragiškomis sąlygomis dirbantys jo vairuotojai masiškai išeina iš darbo? Kaip patikėsi kalbomis apie žolę ir krūmais kuriamą žalesnį Vilnių, kai nėra jokio rūpesčio esamų medžių išsaugojimu?

Vilniečiai nemano, kad pokyčiai daro jų gyvenimą žmogiškesnį. Dauguma jų nepatenkinti, tačiau vietos valdžia (tikrai ne savivalda) beveik niekada neklausia jų nuomonės.

Simboliška, jog sykį gyventojų paklausė būtent apie Vytį Lukiškių aikštėje. Gyventojai bent internetinėje apklausoje turėjo miesto valdžiai pasakyti: nori Vyčio monumento ar partizanų kalnelio / bunkerio? Žmonės pareiškė norintys Vyčio, bet konkursą vis tiek „laimėjo“ kalnelis / bunkeris. Tai visapusiškai simboliška: viena vertus, parodo, kaip Vilniuje nieko nereikia gyventojų

antra vertus, atskleidžia, kaip principingai Vilniui neleidžiama būti tikra Lietuvos sostine.

Juk kas padaro miestą sostine? Formaliai – valdžios institucijų buvimas tame mieste. Jos visos čia, Vilniuje. Tačiau neformaliai sostinė turėtų būti valstybingumu alsuojantis miestas. Miestas, kuriame jautiesi Lietuvos širdyje. Taip pasijausite Romoje, Taline ar Stokholme. O Vilniuje?

Pati savivaldybė daro viską, kad miestas save suvoktų ir pasauliui prisistatytų ne kaip lietuvių tautos įkurtos valstybės sostinė, o kaip šiandien ir visą savo istoriją multikultūriškiausias regiono miestas, kuriame lietuviai, rodos, tik svečiai, o Lietuva – tik aplinkybė.

Valdant Šimašiui kartu su konservatoriais 2017 metais patvirtinta Vilniaus atminties kultūros puoselėjimo programa. Jos vieši tikslai gražūs – ugdyti vilniečių istorinę atmintį, atstovauti Vilniaus paveldui ir savitumui miesto svečiams, stiprinti vilniečių bendruomeniškumą.

Tačiau Vilnius šioje programoje koks tik nori, tik ne lietuviškas. Savivaldybės akimis, Vilniaus istorijoje Lietuvą apskritai sunku surasti. Gerai, kad šalinami sovietinių kolaborantų paminklai. Tačiau tai daryti priverčia karo Ukrainoje kontekstas. Tuo tarpu Lietuvos laisvės kovotojų atminimo ženklai šalinami pačios savivaldybės iniciatyva, niekam neverčiant. Naikinamos atminimo lentos žuvusiems už Lietuvos laisvę, gatvių pavadinimai kariuomenės savanoriams, pastaraisiais metais net stotelėms atimami konkrečių ir lietuvišką istorinę reikšmę turintys vardai.

Valstybiški paminklai (J. Basanavičiaus ar brolių Vileišių) atsiranda ne savivaldybės iniciatyva, ji greičiau tas iniciatyvas žudo (paminklas A. Smetonai). Išimtis taikoma LDK paveldui, mat kunigaikščių laikai jau senokai melagingai pateikiami kaip įvairovės, atvirumo ir multikultūriškumo amžius, savotiškas atvirosios Europos Sąjungos prototipas.

Todėl Vytis Lukiškių aikštėje nėra tik klausimas apie vieną paminklą vienoje miesto aikštėje. Tai klausimas, ar Vilnius gali turėti lietuvišką veidą, lietuvišką atmintį ir apskritai būti iratrodyti kaip suverenos valstybės sostinė, kurios pati atmosfera skelbia valstybingumą. Šiandien taip nėra ir nėra sąmoningai.

Kovą su Vyčio monumentu visada lydėjo argumentai, esą reikia „išpolitinti aikštę“, reikia „talpios prasmės kompozicijos“, reikia „paminklo, kuris nežvelgtų į žmogų iš aukšto“, reikia „kad aikštėje būtų jauku žaisti ir vedžioti šunis“.

Kaip tik šiuo klausimu geriausia tiesos ieškoti Vakarų Europos brandžios demokratijos šalių sostinėse. Šalių, į kurias visada lygiuojamės. O ten – nuo Romos iki Vašingtono – kiekviena reikšminga aikštė turi politinę prasmę, visai ne talpius prasmės, o konkrečias asmenybes ir įvykius pagerbiančius monumentus, kurie išlaiko pagarbų atstumą su praeiviais, bet niekaip netrukdo žmonėms aplinkui rinktis, bendrauti, iškylauti ir – juk tai taip svarbu – vedžioti šunis. Nerūpestinga kasdienybė gali sugyventi ir visur sugyvena su pagarba istorijai ir valstybingumui. Tik ne Vilniuje.

Tas pats ir apie savitumo paieškas. Nors nuolat kalbama apie savitumą, jis nuosekliai naikinamas „štampuojant“ vienodus daugiabučių kvartalus miegamuosiuose rajonuose ir „stiklainius“ istorinėse miesto vietose. Užuoat atkūrus sovietų tikslingai sunaikinto istorinio miesto veidą, ką padarė daugybė Vakarų miestų, įskaitant ir ne vieną miestą kaimyninėje Lenkijoje, statomi nauji tarpusavyje skirtingi, tačiau savo esme vienodi šiuolaikiniai pastatai, nederantys su aplinka ir nepatrauklūs vilniečiams. Juk architektūra – ne tik estetikos, bet ir savitumo klausimas. Šiuolaikiniai architektai atskleidžia save individualiai, tačiau nusėja visą pasaulį tais pačiais, nors ne identiškais „stiklainiais“.

O pasaulyje išsiskirti Vilniui norisi ir bandoma. Bet pasaulio miestai lankomi dėl to, kas juose savita ir unikalu. Dėl to, kas iš tiesų jų. Lankomiausi pasaulio objektai visada atskleidžia šalių ir miestų savitumą, o ne vienodumą. Miestai nelankomi dėl serijinių muziejų ir „stiklainių“, kurių jau galima rasti beveik visuose pasaulio didmiesčiuose (išimtis – dangoraižių gimtinė Niujorkas, kuris vienintelis iš tiesų jais unikalus). Turistai lanko, o gyventojai didžiuojasi miestais, kurie turi savo tapatybę, istoriją ir dvasią.

Vilnius ir Lietuva išgyvena gilų turizmo krizę, tačiau ji nulemta ne tik beprasmiškai Lietuvoje paskelbtos nepaprastosios padėties. Ją lemia ir tapatybės krizė. Vilnius pasiskelbė Europos G tašku, tuo tarsį kapituoduodamas, jog iš tiesų neturi ko parodyti pasauliui. Tai buvo daugiau nei skambus reklaminis pavadinimas. Tai atspindėjo Vilniaus suvokimą jo valdytojų galvose.

Reikia apsispręsti: Vilnius – eilinė linksmybių vieta ar unikalus istorinis miestas? Europos G taškas ar Lietuvos sostinė? Ir tai ne tik vilniečių, bet visos Lietuvos rūpestis. Niekada nebūsime įdomūs pasauliui ir patys savimi nesididžiuosime, jei visur sieksime vienodumo ir nesistengsime išryškinti unikalumą to, kas esame.

Julius Neviera. Gatvių siaurinimas – žmonių priešinimas

Vilniaus miesto valdžia didžiuojasi ir laiko vienu svarbiausių savo darbų nauju standartu grindžiamą gatvių humanizavimą. Visi mokame už šį drastišką eismo juostų siaurinimą ir ilgus metus kentėsime šių darbų pasekmes. Kodėl ši reforma yra klaida ir turi būti kuo greičiau sustabdyta?

Vilniuje yra virš 500 kilometrų žvyrkelių, kuriuos reikia asfaltuoti. Esami 1200 kilometrų asfaltuotų gatvių natūraliai dėvisi dėl intensyvaus eismo, metų kaitos, todėl jas reikia kas 20 metų remontuoti kapitaliai. Kasmet suremontuojama apie 20 kilometrų gatvių dangos, kai reiktų bent tris kartus daugiau.

Humanizuojant susiaurintų eismo juostų gatvės yra ne tik nepatogios, bet ir pavojingos. Tokiose eismo juostose vairuotojai neturi vietos pasitraukti, kad praleistų į skubius iškvietimus vykstančias tarnybas – medikus, gaisrininkus, policininkus. Krašto apsaugos ministras sąžiningai ir viešai pasakė, kad susiaurintomis gatvėmis nepravažiuotų ir karinė technika.

Susiaurintos gatvės kelia didelių nepatogumų viešojo transporto vairuotojams. Vairuotojų profsąjungos vadovas viešai nurodė, kad susiaurintos gatvės labai apsunkina autobusų vairuotojų darbą, ypač žiemą. Pavyzdžiui, susiaurintoje Didlaukio gatvėje negalėjo pravažiuoti ir gatvių valymo ir kita priežiūros technika.

Metų pabaigoje duotame interviu meras teigė, kad gatvės „humanizuojamos“ (siauriamos) tam, kad atitektų Aplinkos ministerijos patvirtintą statybų techninį reglamentą. Tai netiesa. Visos platesnės gatvės prieš siaurinimą atitiko šį dokumentą. Jokios teisinės būtinybės siaurinti gatves nebuvo ir nėra.

Dažnai įsivaizduojama, kad gatvių siaurinimas tėra miesto centro problema. Savivaldybės priimtas naujasis gatvių standartas numato, kad pagal jį bus susiaurintos visos naujai tiesiamos ar remontuojamos gatvės.

Vytauto Sinicos nuotrauka

Humanizavimo reformą lydi ir korupcijos, nepotizmo įtarimai. Viena gatvė „humanizuota“ įteisinus darbus kaip remontą, nors tai buvo akivaizdi rekonstrukcija, kuriai reikėjo viešumo ir kitų procedūrų. Atvirai pažeisti teisės aktai, kai Algirdo gatvė, kurios rekonstrukcijos projektas numatė palikti gatvėje dvipusį eismą, po visų darbų tapo viapusė. O Naugarduko gatvės „humanizavimą“ Naujamiestyje projektavo, kaip vėliau paaiškėjo, mero žmonos įmonė.

Akivaizdu, kad mero ideologinis tikslas yra perauklėti vairuotojus. Nors ir sako „kad nenori perauklėti vilniečių“, siaurindamas gatves jis kaip tik tą ir daro. Sąžiningi urbanistai ir inžinieriai pripažįsta, kad vairavimo sąlygų sunkinimas skatina atsargesnį vairavimą ir nepadidina avarijų skaičiaus. Mero planas yra sukelti pavojingesnes sąlygas, kad vairuotojai važiuotų atsargiau. Jis net atvirai pripažino, kad būtent tam tarnavo vasarą prie sankryžų nešienautos ir matomumą užstojančios pievos.

Visa gatvių „humanizavimo“, o iš tikrųjų gadinimo reforma turi būti kuo greičiau nutraukta. Labai svarbu,

kad miesto lėšos keliautų ten, kur yra iš tiesų reikalingos miesto gyventojų patogumui – prastos būklės gatvių tvarkymui ir asfaltavimui ten, kur tai dar nepadaryta.

Tikslas skatinti viešojo transporto naudojimą yra geras ir teisingas. Tačiau jis negali ir neturi būti įgyvendinamas bloginant vilniečių padėtį, bizūnu varant juos iš automobilių, bloginant vairavimo sąlygas, mažinant ir branginant parkavimo vietas ar draudžiant įvažiavimą į dalį miesto taršesniems automobiliams (planuose). Tai atskirties mieste didinimo, atviros segregacijos politika.

Viešasis transportas turi būti skatinamas gerinant jo kokybę, užtikrinant geras darbo sąlygas miesto vairuotojams, dešimtmečius kentėjusiems atvirą žeminimą. Pagaliau viešasis transportas tikrai gali būti nemokamas visiems vilniečiams. Tai kainuotų miestui, tačiau neabejotinai atsipirktu papildoma gyvybe mieste ir socialiai pažeidžiamų, vienaatvę patiriančių, amžiumi vyriausių Vilniaus gyventojų įtraukimu. Studijos rodo, kad šis žingsnis daug paprastesnis nei atrodo iš pirmo žvilgsnio.

Robertas Ramanauskas. Prioritetas – švietimas!

Robertas Ramanauskas (Mindaugo Šernos nuotrauka)

Švietimas privalo būti pagrindinis Vilniaus savivaldos prioritetas. Vilnius yra nuolat augantis miestas, jame jau seniai daugėja moksleivių, o savivaldybė vėluoja į tai reaguoti.

Vilniui būtinas tolygus ugdymo įstaigų – vaikų darželių ir mokyklų – tinklas, kurio dėka visi vilniečiai galėtų leisti vaikus į darželius ir mokyklas savo rajone. Nesunku numatyti būsimą poreikį ir skirti tam finansavimą. Šis darbas turėjo prasidėti bent prieš dešimtmetį.

Šiandien tėvai nuolat vežioja vaikus po miestą į toli nuo namų esančias mokyklas, darželius ir būrelius.

Tyrimai rodo, kad **tai ir pagrindinė spūsčių Vilniuje priežastis.** Žinoma, norintieji gali leisti ir vežti vaikus į tolimas mokymo įstaigas. Tačiau dauguma tą daro, nes neturi alternatyvos prie namų. Ši **alternatyva privalo atsirasti.**

Vien **apjungus pustuštes tautinių mažumų mokyklas atsirastų galimybės didinant mokinių skaičių jose dalinai spręsti trūkstamų mokyklų klausimą,** kartais tiesiog į jas perkeliant pradines mokyklas, dabar įsikūrusias specializuotose vaikų darželių patalpose. Vilnius privalo rasti lėšų statyti naujas modernias mokyklas, o senąsias – renovuoti ir modernizuoti.

Net ir dabar vykdomos statybos neretai yra visiškai neefektyvios. Už kai kurias mokyklas sumokama kelis kartus daugiau nei jų rinkos kaina. Kiekvienai mokyklai perkami nauji, kartais beveik milijoną eurų kainuojantys projektai. Patvirtinus tinkamą projektą jį galima ir reikia naudoti visur, kur jis tinkamas. **Būtina efektyvinti miesto išlaidas.** Šiuo metu vien kompensacijoms privatiems darželiams tėvams per metus išmoka 8 milijonai eurų. Už šiuos pinigus galima pastatyti du darželius kasmet.

Augančiuose Vilniaus rajonuose vyksta lietuvių diskriminacija švietimo srityje – neužtikrinami darželiai ir mokyklos lietuvių kalba, steigiamos kitakalbės ar mišrios mokymo įstaigos, o būtent lietuvių vaikai neretai pralaimi kovą jose dėl įvairių priežasčių, įskaitant lenkų politikų įtaką Vilniaus švietimo sistemai. **Būtina užtikrinti lietuviškas švietimo įstaigas visuose Vilniaus mikrorajonuose.**

Ne mažiau svarbi už ugdymo prieinamumą problema yra ugdymo kokybė. Taip, programos ir mokymo turinys yra ministerijos lygmens klausimas. Bet įgyvendinimas priklauso nuo mokytojų ir administracijos. Prie savivaldybės administracijos veikiančios visų mokomųjų dalykų metodiniai būreliai tikrai galėtų užsiimti ne

reprezentaciniais renginiais, o teikti rekomendacijas ar net praktiškai stiprinti silpniau dirbančius kolegas. Į juos išrenkami aukštesnės kvalifikacijos ir autoritetą mieste turintys mokytojai.

Aukštesnių mokinių rezultatų neįmanoma siekti be savivaldaus ir gerbiamo pedagogo. Savivaldybės administracija turi pareigą užtikrinti, kad mokinių tėvai panaudotų savo valdžią vaikams, kad iš esmės neliktų mokyklos nelankymo ir nesimokymo. **Mokykla ir mokytojai turi būti apsaugoti nuo administratorių ir tėvų mobingo bei nepagrįstų pretenzijų.** Būtina visomis administracinėmis priemonėmis skatinti pagarbą mokytojui, formuoti mokyklose atitinkamą kultūrą. Mokytojai turi jausti visapusišką administracijos palaikymą ir laisvę mokymo procese. Švietimo politikos kertinis akmuo turėtų būti ne pastangos pritraukti naujų mokytojų į laisvas darbo vietas, o siekis išlaikyti dirbančius kvalifikuotus pedagogus ir padėti jiems perduoti savo patirtį jauniems kolegoms. Tik tokiu atveju miesto švietimas veiks darniai ir sėkmingai.

Lietuvoje plinta vaikystę seksualizuoti siekiančios „kviestinės paskaitos“, besidangstančios gražiais įvairrovės ir tolerancijos lozungais. Būtina užtikrinti, kad **ugdymo įstaigos būtų apsaugotos nuo ideologijas į mokyklas nešančių lektorių.** Mokykla yra skirta valstybės aprobuotoms ugdymo programoms įgyvendinti ir jokios joms prieštaraujančios pamokos neturi vykti, ypač jei prieštarauja daugumos tėvų dorovinėms nuostatoms. Mokykla negali būti vieta, kur vaikus ugdo prieš tėvų vertybes.

Apibendrinant, Vilniuje būtinas pakankamas ugdymo įstaigų tinklas, nutraukta lietuvių diskriminacija kai kuriuose miesto rajonuose, užtikrinta pagarba ir laisvė mokytojams, o mokyklos apsaugotos nuo ideologizuotų pamokų „iš šalies“, nederančių su programomis ir tėvų nuostatomis.

IŠSAUGOKIME VILNIŲ!

Vilnius – ne tik gražus, žalias ir saugus miestas. Vilnius – 700 metų jubiliejų švenčianti Lietuvos sostinė.

Tačiau jo milijardinis biudžetas nuolat švaistomas žalingoms iniciatyvoms: ardomos gatvės, žaliosios erdvės, griaujami esami Vilniaus rajonai. Lietuviškumas ir istorija slepiami po įvairovės lozungais.

Taip yra, nes Vilnius neturi šeimininkų, kurie racionaliai planuotų miestą ir rūpintųsi žmonių kasdienio gyvenimo patogumu. Blogiausia, jis neturi šeimininkų, kurie iš tiesų laikytų Vilnių Lietuvos sostine.

R. Šimašius paskelbė: „Vilnių reikia DEKONSTRUOTI.“ Tai reiškia – sugriauti ir perkurti naujai.

Nacionalinis susivienijimas įsipareigoja Vilnių IŠSAUGOTI. Lietuvos sostinėje pasižadame užtikrinti:

DEMOKRATIJA:

- 1 reguliariai atsiklausti gyventojų ir vykdyti jų valią svarbiais miesto gyvenimo klausimais;
- 2 finansiškai ir teisiškai stiprinti namų bendrijas, bendruomenes ir seniūnijas;
- 3 realiai, o ne formaliai viešinti savivaldybės sprendimus ir derinti juos su bendruomenėmis iki priėmimo.

ŠVIETIMĄ:

- 1 kaip svarbiausią prioritetą statyti naujus darželius ir mokyklas, kur yra jų poreikis, ir taip spręsti iš karto tris problemas:
 - a) mažinti spūstis mieste (vaikų vežiojimas – pagrindinė spūsčių priežastis);
 - b) užtikrinti mokymo įstaigas lietuvių kalba ten, kur jų trūksta;
 - c) stabdyti švietimo sistemos privatizacijos kuriamą socialinę atskirtį;
- 2 neįleisti į mokyklas ideologijų, vaikų seksualizavimo, nesuderinamo su daugumos tėvų doroviniais įsitikinimais;
- 3 visomis administracinėmis priemonėmis diegti mokyklų vadovų ir tėvų pagarbą mokytojui, ginti juos nuo vis labiau įsivyraujančio mobingo.

SKAIDRUMĄ:

- 1 išsamiai ir suprantamai atsiskaityti už miesto išlaidas, nutraukti ir tirti ankstesnį lėšų švaistymą nebūtiniais ir neskaidriems projektams;
- 2 užtikrinti viešųjų interesų pirmenybę miesto planavime, atvirus viešuosius pirkimus;
- 3 mažinti nekontroliuojamų, savivaldybės funkcijas perėmusių įstaigų skaičių, kuo daugiau sprendimų pavesti vilniečių renkamai tarybai, o ne administracijai ir pavaldžioms įstaigoms.

PATOGUMĄ:

- 1 stabdyti žalingą gatvių siaurinimą, kur būtina, šalinti jo pasekmes, prioritetą teikti neasfaltuotų ar blogos būklės gatvių tvarkymui;
- 2 plėsti viešąjį transportą, užtikrinti dažnesnius reisus, tankesnį maršrutų tinklą, atnaujintą autoparką ir geresnes vairuotojų darbo sąlygas bei socialines garantijas;
- 3 sąžiningai investuoti į visų rajonų plėtrą (įskaitant miesto pakraščius ir sodų bendrijas), nutraukti bet kokius planus plėsti kilpinį eismą, mokamą parkavimą ar dalies automobilių ribojimą gyvenamuosiuose Vilniaus rajonuose.

ŽALUMĄ:

- 1 saugoti brandžius medžius nuo kirtimo ar apklojimo trinčėmis, investuoti į jų apsaugą;
- 2 miesto planavime užtikrinti žaliųjų erdvių prieinamumą, laikytis aukščiausių želdynų normų, net jeigu jų atsisakytų Aplinkos ministerija;
- 3 grąžinti miesto pievų šienavimą, ypač gatvių ir sankryžų prieigose, o didžiąsias žaliąsias erdves – miesto draustinis ir parkus – paversti patogesniais vilniečiams arba išsaugoti nepaliestus, priklausomai nuo kiekvieno iš jų ypatumų.

RŪPESTĮ:

- 1 mažinti šildymo kaštus ilgalaikėmis priemonėmis: pelno siekimą keičiant mažiausios kainos užtikrinimo siekiu, susigrąžinant šilumos ūkio kontrolę, modernizuojant šilumos mazgus ir subalansuojant šilumos skirstymo sistemas;
- 2 gerinti socialinių paslaugų ir sveikatos apsaugos prieinamumą (plečiant paslaugas į namus), ypač senoliams, neįgaliesiems ir šeimoms;
- 3 proaktyviai ginti daugiabučių savininkus santykiuose su namų administratoriais.

SOSTINĘ:

- 1 pozityviomis paskatomis į viešąją erdvę grąžinti lietuvių kalbą ir kultūrą, šalinti ideologijų pėdsakus viešojoje erdvėje;
- 2 stabdyti „stiklainių“ statybas senamiesčio apsaugos zonoje, teikti prioritetą paveldo apsaugai ir atminties ženklų laisvės kovotojams atkūrimui;
- 3 formuoti Vilniaus kaip laisvės kovų ir valstybingumo dvasia alsuojančios Europos valstybės sostinės tapatumą ir veidą su svarbiausiu vizualiniu akcentu – Vyčio monumentu Lukiškių aikštėje.